



**Concionum R.P. Ludovici Bourdaloue è Societate Jesu, in
quadragesimam. Tomus ...**

Bourdaloue, Louis

Augustae Vindel. & Dilingae, 1715

In Dominicâ I. primæ hebdomadæ: De Tentationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69027](#)



XIV.

IN
DOMINICA
PRIORIS
HEBDOMADÆ
CONCIO.

DE TENTATIONIBUS.

Ductus est IESU sin desertum à spiritu, ut
tentaretur à diabolo. Et cùm jejunasset
40. diebus & 40. noctibus, postea clu-
riit. *Martb. 4.*

REX CHRISTIANISSIME,



Emini profectò non mirum vide-
ri debet, Dei filium, qui, ut
ait Joannes Apostolus, in hoc
apparuit, *ut dissolvat opera Di-
aboli*, vim ejus omnem sentire nihilominus,
Ion. Ep. 1. 3. hostilesque inferni tentatoris incursus susti-
nere voluisse. Verùm causas ob quator,
easque graves, *ut animadvertisit Augustinus*,
&

& sumptas omnes à nobis ipsis, eo Christus se ipse demisit. Fragiles eramus atque imbecilles, & temptationibus sustinendis non sat idonei; fragilitatem voluit & imbecilitatem nostram firmare. Timidi eramus & imbelles, timidis voluit & imbellibus animos addere. Inconsulti eramus ac temerarii; facere voluit prudentes & circumspectos. Rudes eramus & sacræ militiae prorsus ignari; docere voluit, qua ratione & modo communis mortaliū hostis debellari possit. Hoc autem ipsum est quod egregie præstat in hodiernâ cum dæmonie luctatione. Nam, ex Gregorii mente verbisque ipsis, temptationes nostras suis temptationibus vincendo, longè fortiores nos reddidit, quemadmodum & id, obeyundā morte, perfecir, ut mortis nostræ frangeret aculeos, acerbitatēque omnem mitigaret. *Insum quippe erat, ut tentatus nostras temptationes suis vinceret; quemadmodum mortem nostram venerat suā morte superare.* Fecit ut animosiores essemus & audaciores, tali exemplo timidum pectus stimulante. Nihil quippe magis pungere & excitarē nos debet ad pugnam, quam Christi summi Pontificis nostri, per *Hebr. 4.*

Greg. hom. 16. in Evan.

omnia, ut Paulus Apostolus loquitur, tentati, propositum nobis exemplum. Fecit, ut vigilantiores essemus & cautiōres, cùm securum à metu neminem esse oportere

M 3

osten-

ostendit, cùm non sit ipse Christus Servator idem & Deus, anciptis belli ac pugnae immunis. Denique scientiores nos fecit & peritiores, cùm armis instruxit, quae sunt uenda salus nostra est, & spiritualis hujus militiae leges omnes præscripsit. In eo, regi sapientissimo similis, qui imperii sui hostes ut repellat, & conjura tas acies distractet ac dissipet, non satis habens milites colligere, mandare gerenda, exercitibus ipse se suis ducem præbet, præsentia firmat, sapientia regit, bellicum ardorem injicit fortitudine, obicibusque nullis, nullis periculis impetum ejus tardantibus¹, certae victoriae est illis semper & obsec & pinguis. Quod si terreni regis exemplum tantum valet, quod estis toties experti, quid non valeat supremi Regis exemplum? sanè gravius tractari à me argumentum non potest hoc loco, & attentione vestrâ dignius. Ex præceptionibus autem illis excellentiissimis, quas hodierna continet Evangelij lectio, circa modum & rationem, qua tentationibus obsistere nos oportet, duas potissimum feligo, in quibus, ut nascuntur & cadunt ex ipso sacro textu, hærere consti-tui. Altera, cælestem hunc Magistrum, non secedere in desertum, ubi & tentatur, nisi divini spiritus instinctu, *Ducus es in desertum à spiritu, ut tentaretur.* Altera, non tentari eundem, nisi posteaquam je-

ju.

junii & corporeæ castigationis armis se ipse
muniit & instruxit. *Et cùm jejunasset*
40. diebus & 40. noctibus, accessit tentator.
Ex his consecaria duo deducuntur valde u-
tilia ac necessaria. Divinam opem per Vir-
ginem Deiparam prius implorare nos oportet.
Ave Maria.

Ut ut est à Deo statutum in secretoire sa-
pientiae suæ consilio, circa illam cælestium
auxiliorum præparationem, quam Augu-
stinus prædestinationem appellat, tria sunt
aperta, & ex fidei christianæ principiis fixa
& rata; ad vincendam scilicet tentationem,
gratiæ cælestis auxilium necessarium esse;
tentationem esse nullam, quam vincere
gratia non valeat; Deum denique, datam
ut liberet fidem, temptationis æstu jactatos,
nunquam non gratiæ suæ præsidio tutari nos
ac confirmare. Absque gratiæ cælestis au-
xilio vinci tentatio non potest: est illud
constitutum adversus Pelagii errorem. Vin-
ci autem cùm dico, victoriam illam sanctam
intelligo, de qua Apostolus his verbis;
qui legitimè certaverit. Victoria, quæ *2. Timo. 2.*
est spiritus christiani fructus, quæ Deo gra-
ta est & accepta, ob quam beari hominem
oportet in cælo. Tentationem enim aliâ
vincere temptatione, vitium vitio, pecca-
tum peccato, vindictæ, v.g., appetitum,
utilitate, voluptate utilitatem, voluptatem
ambitione, hominis est victoria illa mun-

M 4

da-

dani, nec est divinæ gratiæ ullâ ex parte ascribenda. Atenim tentationes illas omnes, ipsumque adeò mundum, mundique regnatorem vincete Dei causâ, hoc ipsum est quod gratiæ, quod fidei nostræ debetur. *Hæc est victoria qua vincit mundum fidès vestra.*

s. Ioa. 5. Addidi temptationem nullam esse, quam non superet gratiæ cœlestis auxilium; & est gravissimum aliud fidei dogma, cuius Joannes probationem assert sanc luculentam, cum ait; *vicistis eum*, tartareum vi-
i. Ioa. 4. delicer mundi principem; *quoniam major est qui in vobis est, quam qui in mundo.*

Igitur Deo injuriam is faciat: qui tentationem insuperabilem putet, dicatque (quod dicitur tamen tam crebro,) non possum huic cupiditati obsistere, relinquere pravam hanc consuetudinem, cohibere hanc & illam animi propensionem; est e-
jusmodi sermo, ex Bernardi mente, infidelis potius, quam hominis infirmi. Quid ita? quoniam cum ita loquimur, aut so-
las vires nostras attendimus, & eo sensu enuntiatum verum est; at infideles sumus, qui vires nostras à Dei viribus scindamus;
aut adesse ponimus divinæ gratiæ auxilium, & eo sensu, non falsa solùm, sed & har-
tica est propositio; quoniam fides docet, cœlesti nos auxilio subnixos, nihil non posse.

posse. *Omnia possum in eo qui me confortat.*

At, urgente temptatione, semperne suppetit auxilium illud cæleste? hoc ipsum nunc exponi à me debet, & concioni nostræ veluti substernendum; in quo animis vestris nulla difficultatum ambage implicatis, nullâ offendionis ansâ cuiquam datâ, affirmare ausim, quidquid inest in quaestione de divinæ gratiæ auxiliis gravissimum, enucleandum à me & explicandum esse.

Sic est, Auditores christiani, idque fides etiam docet; non permittit unquam Dœus ut supra vires nostras tentemur. *Fidelis Deus qui non patietur tentari vos supra id quod potestis.* Est autem hæ potestas per gratiam tantum. Non deest igitur illa quantum est in Deo, non solùm ut vincatur, sed ut sit etiam fructuosa tentatio. *Sed faciet cum temptatione proventum.* Ita Apostolus. Qua de re nihil est quod dubitemus, ni Deum nobis fingere libeat nullâ providentiâ, misericordia nullâ prædictum. Quamquam ita seres habet, est tamen error non minus hodie vulgaris, qui & in hominum plerumque moribus ac vita se prodit; auxilia videlicet illa. qualia, quando, & quoties volumus, semper nobis præsto esse. Quo ex errore cùm perniciosa multa consequantur, eo liberare vos, operæ non leve pretium duxerim. Ut vo-

M 5

bis

1. Cor. 10.

Ibid.

bis apertiani quid velim, universum temptationum genus bifariam divido. Aliæ voluntariæ sunt, in quas sponte nos immittimus, contra Dei mandatum. Aliæ, quibus implicamur & iretimur conditionis nostræ necessitate quadam ac velutis fato. Aio, in prima temptationum specie expectandum nobis non esse, ut à Deo, ni ex occasione nos subducimus, adjuvemur; in idque non sperandum certamini, sed fugæ necessarium nobis auxilium; atque hoc primum erit concionis hujus caput. In altera temptationis specie, contendo necessarium certamini auxilium siustra nobis datum iri, ni constitutum habeamus certare fortiter, & quemadmodum ipse Christus, carnem castigando. Hoc alterum erit concionis hujus caput. Habet utraque solida, vitæ cum virtute degendæ, præcepta.

PARS I.

Quæcumque causa necessitatem nobis aferat vitam periculis objiciendi, constat, idque in primâ fundatum est charitas, quam nobis ipsi debemus, lege, fas esse numquam, animæ salutem in discrimen adducere. Eandem autem in discrimen adduci liquet, atque adeò peccari à nobis, quoties in temptationis periculum sponte nos ac temerè projicimus. Mentem meam planam facio. Nemo homo est, qui in se & extræ, non habeat quosdam temptationum

num fontes, qui sīnt illius proprii. In se
cupiditates & vītia. Extra se objecta quæ-
dam & occasiones cavendas ac vitandas illi
privatim, & sunt ipsi totidem peccati iny-
tamenta. Recte enim de tentatione di-
catur, quod de gratiā dixit Apostolus, *ut*
divisiones gratiarum sunt, quæ ab uno & e-
odem sanctitatis spiritu profiscuntur, &
queis Deus, qui *operatur in nobis*, ad con-
versionem ac salutem nostram utitur, quam-
quam diuersè, ita multiplex esse ac diver-
sum temptationum genus, quas nobis tenta-
tor objicit ad perniciē ruinamque nostram,
Sat nota cuique est pars illa debilior animæ,
qua nos sæpius adoritur; acsi paulum cir-
cumspicimus nos metipsi, facile discerni-
mus non temptationem mōdō, quæ præva-
let in nobis, sed & ipsa, quæ gravorem
nobis illam reddunt, adjuncta. Nam, ut
animadvertis Chrysostomus, quod est uni-
casus & prolapsionis causa, fieri potest ut
non sit alteri pericolosum. Quin & sunt,
quos, cūm nulla turbent, aut impellant
quantumvis gravia scelerum offendicula, res
perlevis. pro præsenti mentis affectione,
labefactet, ac posternat. Hoc qui scit, nec
se periculo subtrahit, in temptationem, me-
auctore, se immittit volens, contra Dei
mandatum. Contendo autem, christiano
tunc non expectanda gratiarum auxilia pa-
rata à Deo ad pugnandum, ad temptationem

su-

*1. Cor. 12.**1. Thes. 2.*

superandam. Contendo, non postulare illa à Deo quasi pro suo jure, imò ne expectare quidem posse. Longius progeditor, addōque nihil hæsitans, Deo, ex ordinariæ providentiæ suæ ratione. constitutum, ea, si poscat, omnino negare. Quid afferrī à me potest efficacius, ad homines illos tam confidentes, orrore cognito, in tutas christianæ prudentiæ vias deducendos.

Ita prorsus est, Auditores christiani; quisquis in tentatoris laqueos insertus te mere & contra Dei mandatum, expectare non debet illa gratiarum præsidia, quibus tegimur, quibus pugnamus, quibus, hostiles impetus sustinemus. Eryterò quo nomine ac titulo ea poscat, aut expectet à Deo? justitiæ? non jam gratiæ, non jam Dei dona fuerint, ea si debeantur. Fidelitatis? nunquam ea Deus spondit. Misericordiæ? obstat illi voluntariè nimia suâ confidentiâ, & divinam à se misericordiam avertit. Igitur quandiu hærere certum est in eo statu, divino præsidio illo & auxilio, quod, quasi pro suo jure, sibi vendicare potest, destitutus jacet. Gratiam illam dico, quam viætricem Augustinus appellat, quoniam eâ, temptationem vincimus, adjutrice. Plus dico; non solùm gratia illa viætrice confidere tunc homo non debet, sed & habere pro certo, non affore gratiam illam.

illam. Quid ita? quoniam id ipsum Deus testatur, nec est in sacris litteris quicquam, quod planius apertiusque significetur; Deum, ut peccatoris temeritatem plectat, corruptis ejus desideriis illum permettere. Nec dicas, fidelem Deum esse, ejusdemque fidelitatem, auctore Paulo, sitam in eo, ut non patiatur supra id quod possumus, 1. Cor. 10.
nos tentari. Fateor, fidelem esse Deum. At duo sunt valde inter te disjuncta, non sinnere nos tentari supra vires nostras, virésque Deum sufficere quas lubet, cum nos ipsi in temptationis aleam sponte coniucimus. Aliud ex alio non sequitur; ac sine ullo fidelitatis suæ dispendio, gratiam illam Deus meritò neget, quam nullo jure nostro speramus. Fidelis in promissis Deus: at ubi, & quando gratiâ se suâ spopondit adjuturum eum, vexante temptatione, in quam is se prudens ac volens immisit? ut rectè, atque ex fidei principiis argumenteris, dicendum sit, vice versa, & ita collendum; fidelis Deus; certò futura sunt ejus promissa; igitur eum hominem deseret, qui se temptationi volens objicit; cum disertis istuc verbis significet & affirmet. Divinæ autem fidelitatis non minus interest impleri formidosum illud, *qui amat periculum, in illo peribit, quam lætam hanc & solatii plenam vocem, fidelis Deus, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis.* Sed ne in Dei mi-

Ecclesi. 3.

nis

nis ac promissis diutius versetur oratio nostra, rem ipsam estimare libet ex se. Qui temere & ultiro in tentationis illecebras se conjicit, qui sciens prudensque, tentationis sovet causam & invitamenta peccati, satin vereundē divinam opem & roget & expectet? si ex gloriæ meæ studio, respondeat meritò Deus, si ex officij necessitate, si charitatis impulsu, si casu & fortuitò, in hunc scopulum incidisses, adessem haud dubie pertinacienti, vel si ad te tutandum, naturæ leges essent, edito miraculo, violanda. Eternum in ganeis olim ac lustris christiane virginies exponebantur ad libidinem, aderat illis comes cœlestis gratia. Cum ex officio regum ethnicorum aulas ac palatia ipsa subabant prophetæ sanctissimi, aderat illis comes cœlestis gratia. Cum, divino monitu, relictâ eremo, latebrisque suis solitarij, in urbiū dabant se frequentiam, ut corruptissimos homines ad obedientiam pœnitentiam hortarentur, aderat & illis comes cœlestis gratia. In illis & pro illis eadem gratia pugnabat. Inclytas eadem victorias reportabat, quoniam dux illis aderat, salutis ipsum & tutor & obses Deus. Nihil erat quod metuerent. At nunc per eas valde diversas, tutos ipsi vos traditis in ea cuncta, quibus nihil habet mundus magis periculorum vobis, & ad mores vestros depravandos magis accommodatum. At nunc

ut obsecundetis naturæ propensioni, necessitudines colitis flagitiosas & impias, amicitias plenas offensionis & scandali; congressus, quorum licentiâ Angelis ipsis, si fas ita loqui, labem possint inferre. At nunc, seu prayâ dominante cupiditate, seu ex impotentia quadam, domi vestræ contagiosos homines perfertis, dæmones familiares ac domesticos, in id semper intentos, ut vos inficiant, ut venenum, quo sunt imbuti, in animos vestros spargaſit. At nunc, lèvicolæ vanæque voluptatis studio, concurritis ad spectacula, cœtus illos initis, qui mentibus possunt vestris maximè insanabiles plagas imponere. At nunc, ut detestandam exampleatis curiositatem vestram. Nulli tam profani, nulli tam lascivi, nulli tam impij libri sunt, quos non per volutetis indiscriminatim. At nunc, fœmina mundi legibus addicta, ex innatâ sexui tuo vanitate, amas & studes ostentare te ubique; laudari ubique; videre & videri; ornare cœttis omnes; dare te spectandam cum omni elaborati luxus apparatu; atque ita cum sis animata, Deum tibi præsidio fore confidis? ajo ego retrahetur manum suam, nec prohibiturum quin prolabare; ac quamquam, consilijs omnino profanis, vitare detur fortassis quod, judice etiam mundo, flagitium est, non vitabis multos alios casus, qui minus oculos quidem feriant, sed non minorem

ani-

animæ pœstem importent. Ajo, gratiæ cælestis auxilia non esse præparata ad vos inibi fulciendos, & continendos à lapsu, nec a futura eadem, quandiu vos harrere contingeret in locis illis lubricis, quos dixi. Iste affirmo ut longè certissimum axioma, quod & regulæ tres morum insignes, experientia, ratio, fides validissimè confirmant. In eo vobis & mihi standum: ad id mores vitaque omnis componenda. Hoc si verum est, inquit Bernardus, quod credere videri vultis, Deum ex se paratum semper & expeditum ad opem nobis ferendam, ad nos tuendos, seu, cum sponte, & contra ejus mandatum, animam offerimus in discriminem, seu, cum imprudentes in structas insidias delabimur, nā sancti omnes consilijs, eā super re, usi essent valde præposteris, cautionésque adhibuissent admodum inutiles; homines illi, vitæ sanctimoniam tam insignes, qui nobis propoundingit ad imitandum; homines, inquam, illi in rerum cælestium studio exercitatiissimi, magno in errore versati essent, si tentationes conlectanti, si excitanti de industriâ, si se in ijs amanti, peræque ac formidanti, & ab ijs refugienti, auxilium præstest cælestis. Frustra profectò mundo mundique illecebris procul, sacris recessibus inclusi latebant atque abditi, si in quotidiano profanorum hominum usu, eaque morum corruptelâ, & que certò Deus, & patrocini-

um

um ejus præpotens affuturum creditur.
Quid erat quod Hieronymus tantopere ex-
horresceret seculi pompa? cur ferebat
tam molestè, quod & ipse testatur, vel so-
lam Romæ recursantis imaginem? debui-
set omissâ solitudine, repetere eosdem cor-
tus; reddere se, citra metum ullum, iisdem
matronarum circulis. Cur experientissimus
ille vitæ spiritualis magister, sumimus ille Ec-
clesiæ Doctor, vult sacram Virginem sibi in-
terdicere certis quibusdam rebus, quæ in
noxia vulgo non censemur; conductos dico
furtivosque congressus, crebras concursa-
tiones salutandi & visendi causâ; tecta &
ambigua verba; joculares, ac mysteriorum
plena litterulas; teneroris amoris, & na-
scientis amicitiae data familiariter indicia?
tur hæc, inquam, omnia in flagitijs nume-
rat? cur mala, quæ ex his solent consequi,
formidare jubet Eustochium, si certo præsi-
dio & remedio semper præsenti firmati im-
becillitatem nostram non ignorat? denique
cum in theatralem licentiam & spectacula
studio tam acri Patres invehi videmus, cum
vetare eadem ac prohibere, ex sponsione in
baptismate factâ, dicendi essent profecto
tes verbis exaggerasse; tam vehementes il-
lorum cohortationes in vanis essent elo-
quentiæ pigmentis, nec satis sobrijs Rheto-
rum declamationibus ponendæ. Sed de his
sentite prout libido erit, Auditores; sanè dif-

R.P. Bourd. Quadrages.

N

ficile

scile factu est, Patres omnes in errorem abductos; ac quoties conscientia, divinaque lex agetur, plus sanctorum, quam mundi mundanorumque omnium, apud me valebit auctoritas. Quippe & verba & vitam omnem ex divini spiritus nutu & impulsu moderabantur; nec fuit, nec erit spiritus ille errori unquam obnoxius. Sed, ut res magis pateat, altè illa est & fonte ab ipso repetenda. Cur Deus gratiae suæ donum homini illi negat, qui se ipse in temptatione immitit? quoniam videlicet ejusdem gratiae homines agitur. Cujus rei rationem affert Tertullianus valde expeditam ac solidam. Alioqui enim gratiae cœlestis auxilium humanæ temeritatis fundamentum ac prætextus fiat. Accipite quid velit Tertullianus. Quantumvis munificus sit ac liberalis Deus, ita eum gratiae suæ præsidia temperare decet, ut illorum dispensatio non sit nobis superba securitatis ac fiduciae causa. Istuc liquet. Si sciam autem, in ipsis etiam temptationibus in quas me immitto contra Dei voluntatem, opem mihi certam Deum laturum esse, jam nullam cautionem adhibeam; jam mihi non opus sit Consilij, christianaque prudentia dono; quid ita? quoniam seu quarum, seu fugiam occasionem peccandi, æquè fortis & invictus fuero. Ita gratia, quæ me atten- tum & humilem debet reddere, socordem reddat necesse est ac superbum. Quid agit Deus?

Deus? cùm me occupatum videt errore in suam etiam sanctitatem tam injurioso, gratiæ me suæ præsidio nudat, atque adeo labem illam eluit, quæ ipsius providentia potest aspergi, licentia ac temeritati meæ patatum in eâ præsidium esse. Hoc ipsum egregiè Cyprianus significat his verbis, quæ diligentet à vobis observata velim. *Ita nobis spiritualis fortitudo collata est, ut providos faciat, non ut precipites tueatur.* Quasi dicat, cavete existimetis, fratres, illud gratiæ cœlestis robur, quo vinci tentatio in nobis, aut juvare nos debet ad vincendum, voluntati esse & arbitrio nostro permisum. Penes Deum sunt dona illa servataque; at quibus? christianis sapientibus ac providis, non cæcis, imprudentibus ac remissis. Quos ijs imperit? homines justos; qui suæ virtuti diffidunt; qui circumspiciunt se proprius. At audaces illi, qui temerè semper & inconsulto seruntur, tantum abest gratias ut accipiant sibi consulto selectas, ut eos pravis ipso-rum desiderijs & cupiditatibus permettere, justitiæ genus quoddam arbitretur.

Quid enim agit christianus, cùm dominantis cupiditatis impulsu, temptationi non occurrit venienti? cognoscite. Dum se agit in temptationem, Deum ipsum peticlitatur ac teritat; quod flagitium est maximum, & ex Patrum Doctrinâ, primum violat Religionis officium idque directo. *Non ten-* Matth. 4.

N 2

tabis

tabis Dominum Deum tuum. Plecti autem
gravius non potest noxa illa, quam si illius
auctor à Deo deseratur. Ita eā super re di-
sputat Angelicus Doctor. Ex scripturā, in-
quit ille, tribus modis tentari potest Deus.
Primum, cūm miraculum ab eo poscimus
minimē necessarium. Sic Pharisæi illi de
quibus Lucas. *Alij autem tentantes eum,*
signum de calo quærebant. Rogant, prodi-
giūm ut aliquod edat in aëre. Quā nobrem?
tentandi causā. Deinde, cūm certos DEI
potentiæ fines ponimus. Hocque ipsum
est quod Juditha Bethuliæ civib⁹ expro-
brat, cūm obſessi ab Holofernis exercitu,
de urbe jam dedenda victori cogitabant.
Qui estis vos qui tentatis Dominum? conſti-
tuistis terminos miserationis ejus? denique
cum non agimus cum Deo bonā fide, ſince-
rè ac rectè. Ita Judæi illi, qui Christo Do-
mino numisma offerunt, urgēntque ut pro-
nuntiet, Cæſari pendere tributum oporteat
nec ne. *Quid me tentatis hypocrita?* en tres,
ex D. Thoma, Deum tentandi modi. Qui
autem tentationi ſe objicit, cælesti gratia
plus æquo confisus, fit triplicis hujus noxe-
reus. Ac p̄imō quidem miraculum haud
necessarium poſcit à Deo. Quid ita? quo-
niā cūm nihil ipſe, quo ſe tueatur, agat,
ſpem ſuam omnem in unius Dei præſidio
reponit; &, cūm gratiâ noti utatut, qua eſt
inſtructus, eam, qua caret, otiosus à Deo &
de-

Luc. ii.

Judith. 8.

Matth. 22.

deses expectat. Gratiâ qua fruitur, est grata necessaria ad fugam, nec eâ utitur. Gratiâ, qua caret, est necessaria ad pugnâ; confidens nihilominus Deum pugnaturum secum, offert se ultro in discriminem. Quid est omnia divinæ providentiæ decreta subvertere, aut subversa velle, si hoc non est? postulat naturalis rerum ordo, ut occasione decedat, quando est id in eo situm, nec placet decedere; sed Deum adesse sibi vult, atque ita firmare præsidio non vulgari, ut non pereat. An non miraculum, idque omnium maximè inutile, sibi poscit? si Sodomâ jussus egredi Lotus, celerique fuga se proriperet, noluisset impijs mœnibus pedem efferre, sed obstinatus tentare fortunam & casum urbis, Deum orasset, uti se, per miraculum, ultrices inter flamas incolumem servaret, qua putatis aure precationem hanc excepturum suisse Deum? qua par esset eam excipi? atqui sic vivimus, Auditores christiani, volumus in locis, in quibus impurus ignis latè grassatur, peculari Numinis beneficio, eo nos non afflari. Volumus adire, audire, videre omnia, vocari in rerum omnium partem, Deique scuto tegente nos, nullis telis penetrabiles esse. Sedenim reducturus in ordinem & superbiam nostram compressurus, meritò dicat Deus quod olim Loto: *nec stes in omni circa regione.* Effuge Gen. 19. nefandis urbibus, & circum positâ regione.

N;

Omit-

Omitte commercium illud, quo tui mores depravantur, nec sis. Necessitudinem illum, quæ tibi exitio est, abrumpe, nec sis. Huic ludo, qui & fortunis, & animæ tuæ certam perniciem affert, nuntium remitte, nec sis. Exi, fuge, & fuge citè. Nullum à me miraculum expecta. Per me jam non stabit quin pereas, ni sapienti promptaque fugâ malum impendens prævertas, nec sis in omni cirea regione.

Et verò cùm Christus, ex tentatoris voluntate, circa periculum ullum, è Templi posset fastigio dejicere se in terram, atque ita superbum hostem, non sine ignominia, fugare, satis habet opponere verbum illud, non tentabis Dominum Deum tuum. Quid ita? mirum istuc videri non debet, inquit Augustinus; quoniam communis ille mortalium hostis, non omnipotentiæ Dei, sed hominis erat justitiæ superandus. Ut Patres eâ de re loquuntur, redolere nonnihil credas pelagianum dogma; sed sanæ sunt & Catholicae sententiae eorum omnes, quoniam non gratiam ipsam, sed gratiæ miraculum excludunt. Atque hoc ipsum est, quod sanctos omnes ad se & facta sua omnia tam tentatos, tam timidos, tamque circumspectos fecit. Nos verò, quibus videlicet DEI consilia magis perspecta sunt quam ipsius Deo, in fiducia longius provehimur. Ne dubita, inquit spiritus mendax, mitte te de orsum:

3. Reg. 22.

Matth. 4.

orsum. Mitte te audacter hanc in abyssum.
Da te in illius hominis consuetudinem; ar-
ctius stringe hujus necessitudinis vincula.

Angelis suis Deus mandavit de te, & custo- Psal. 90.
dient te in omnibus viis tuis. Ita nos affatur,
& sumus illi dicto audientes. Animum no-
bis inducimus, Angelos nobis auxilio ven-
tueros, hoc est, cælestia gratiarum auxilia in
nos affatim demittenda. Tum abscindimus
rerum omnium respectum, ut majore con-
fidentia vias incamus maximè periculosas;
cumque respondere nos oporteat cum Chri-
sto, non periclitabere Dei uti potentiam,
non tentabis, alea nulla est, quam non sub-
eamus haud cunctanter; volumus Deum
facere nostrâ causâ, quod Filij causâ non fe-
cit; miraculum poscimus, quod sibi ipse, ut
sic dicam, negavit. Neque hoc satis est.
Quo tempore peccator temerarius ac præ-
fidens, Dei potentiae periculum facit, eò
progreditur, ut & ejusdem misericordiam
periclitari audeat: non eam quidem, ut Sa-
cerdotes Bethuliani, certis finibus inclu-
dendo, sed ultra constitutos à Deo termi-
nos proferendo. Hæc enim misericordia,
inquit Augustinus, ijs unis debetur, in quos
tentatio desævit non voluntaria: & eam illo-
rum etiam esse volumus, qui tentatori adi-
tum aperiunt, qui eo familiariter utuntur,
qui eum retinent, qui eum sovent. Quasi
sunt penes nos gratiæ cælestis auxiliæ, & ijs

N 4

uti

uti liceat nostro arbitraū. Ecqui autem sumus, res nobis ut tanta permittatur? qui estis vos, qui tentatis Dominum?

Denique fictè Deum & simulatè tentamus, cùm ejus auxilium imploramus, sà viente tentatione, qua tamen ut liberemur metuimus; quam excutere nolumus. Meritò nobis Deus dixerit, quod Pharisæis olim Christus; *quid me tentatis hypocrita?* rem enim unam oramus, sed ore tenus, dum aliam optamus. Petimus, tentatorem ut repellat à nobis, & ad eum ultrò, & contra ejus mandatum, accedimus. Dicimus, habé, Domine, imbecillitatis nostræ rationem, nòsque dæmonis violentiæ, ex ejusdem insidijs ac laqueis actutum eripe. Attamen, quæ scèda est nostri nobiscum pugna, tentatoris in nosmetipos partes agimus; exercemus in nosmetipsi, ut præclarè Gregorius Magnus loquitur, præcipuum ac sajale illius ministerium. Quid est fictè ac simulatè agere cùm Deo, quid est eidein insultare, si hoc non est? en, christiani Auditores, sinit enim moralem hanc doctrinam aptare me vobis præcipue, en quod excusationem nunquam habeat apud Deum. Cùm flagitia vobis vestra exprobrantur, excusat conditionis vestræ sortem; contenditis, Aulam, in qua vivendum vobis est, omnibus tentationum procellis obnoxiam regionem esse, tentationum, inquam, quæ nec vitari, nec

viri

*Quædibz. 8.**Math. 22.*

vinci ullâ ratione queant. Ita loqui soletis. Ita rejicitis in causas extraneas, quod vobis ipsis est tribuendum. Sed purgandus semel est Deus eâ in re, quæ tantopere ad ejus prævidentiam attinet. Vánum hunc prætextum convellendo, cogendi estis consuetum sermonem retexere, animique tandem vestri recognoscere pravitatem. Est Aula, fateor, temptationum sedes; temptationum, quæ caveri vix possint, temptationum, quibus vel fortissimi quique succumbant. Sed quibus? ijs videbile, qui eò non sunt à Deo vocati; qui ibi ambitiosè nituntur ad aliora; qui eò per cuniculos clandestinásque molitiones sese inferunt: qui id spectant unum, ut terrestrem aliquam fortunam adipiscantur: qui in eâ hærent contra officij, contra professio- nis, contra conscientiæ leges. Est ijs Aula temptationum sedes, de quibus queritur, quid ibi agant rerum; cur ibi commoren- tur; de quibus dicitur, hic sunt, cum istuc esse oporteat. Uno verbo, est ijs Aula temptationum sedes, quos eò Dei *spiritus non duxit*. An *Math. 4:1* ea estratio vestra? an ex eorum estis numero? in Aula, fateor, penè necesse est ut per-eatis. Est illa rapidus torrens qui vos ause-ret; qui enim illi ob sistatis absente à vobis Deo? at estis in Aula divinæ providentiæ ductu ac vocatu? tenetis ibi generis vestri gradum? receptum ibi munus persolvitis? eò ventitatis à Principe delecti? vos causa

N,

ibi

ibi aliqua detinet, eaque necessaria? non jam temptationis genus est ullum quod vinci à vobis non possit. Fide enim constat, non parata solùm vobis à Deo auxilia ad eas superandas, sed & hæc eadem gratiarum auxilia parata vobis à Deo, ejus esse naturæ, ut vos in Aula etiam ipsa ad christianam sanctimoniam promovere valeant. Igitur, si vos periœ contigerit, Aulicas non debetis tentationes accusare; sed vosmetipos, sed ignaviam & infidelitatem vestram, quando & id admonent disertis verbis sacræ literæ: *perditio tua, Israël.* Etverò nōnne media in Aula, temptationibus nequicquam obstantibus, excellentissimæ semper eluxere virtutes? nōnne victoriæ relatae ibi sunt gloriosissimæ? quot ibidem ad virtutem instituti mortales? quot & hodie institui possint? in munericibus non laboriosis minus quam splendidis, obsideri continuò hominibus avidis, teclis, pravâ semper aliquâ cupiditate concitatis; dies noctesque aliorum controversias dirimere; omnium querimonijs patientes aures admoveare; mandare; consultare; deliberare; publica negotia gerere; hæc & alia multa, Dei causâ, ex Dei suscepta voluntate, non satis sint ad vitæ sanctimoniam maximè insignem adipiscendam? sed qui sit mali hujus plerumque fons, cognoscite. Nimirum in Aula, ubi vos detinet officij religio, tæpe procurritis ultra offi-

Ose. 13.

officij fines. Etverò an in officijs ponitis tot animi vestri contentiones , tot contiones ac sacerdota clandestina , in quæ vos imministis; tot consilia, quæ cogitatione informatis ? tot ægreditudines quibus vosmetipſi confici- tis ? tot discordias ac lites , quas in vos conci- tatis ? tot animi motus, queis vosmet absu- miſis ? tot curiosa & inanis, quibus vos pa- scitis ? tot negotia, in quæ vos ingeritis ? tot obiectamenta , quæ conqueritis ? addamus & quiddam magis proprium ac peculiare, & eo in argumento aliquantis per commore- mur. In officijs numeratis hanc & illam conjunctionem , cuius vinculum est sola cu- piditas à vobis utique frangenda ? versari assidue cum cā personā , à qua , cūm animus eā & natura ferat propensio , vobis utique sit discedendum. At nequeo. Nequis? ego verò sic statuo, quisquis ita loquitur, (ablit verbo inuidia) spiritui sancto mentiri, & cæ- *Act. 5.*
lesti gratia contumeliam facere. Vultis à me convinci, & ita convinci, nihil ut pateat superesse , quod licentia & impietas oppo- nat. Non id ago, christiani Auditores, pu- dorem vobis ut imponam , sed ut fratres , quorum salus mihi vitâ meâ antiquior esse debet , fraternè doceam. *Non ut confun- 1. Cor. 4.*
dam vos. Favet temporis opportunitas , & animi vestri præsens affectio : certum est illâ, Deo ad id ipsum incitante, abuti. Argumen- tum ea suppediat vividum , forte , vobis in-

ex-

expectatum, & quod satis sit ad damnationem vestram, si causam ex eo non arripitis in salutis semitam redeundi. Attendite, & in vos metipsci sedete judices.

Sunt inter vos, atque utinam non major sit eorum numerus, sunt inter vos hoc ipso tempore, certis quibusdam vitiis ac peccatis ita dediti, ut desperent vincula, quibus tenentur, posse unquam abrumpi. Qui nunc petat, ut, salutis æternæ studio, discedant ab hac & illa persona, petatis, si iis fides, quod fieri nulla ratione possit. At divortium illud erit ne supra vires & potestatem vestram, cum primùm ad arma vocabunt jussa Principis, cuius obediere & parere voluntati, honoris omnes loco ponimus. Testor illos ipsos. Estne vel unus in iis, qui ut fidem præstet & obsequium suum, non jam sit ad proficiscendum paratus, & ad id quod amat deserendum? ad primos belli rumores pro se quisque dat militiae nomen, ac profectionem adornat. Nulla vincula tam arcata, quæ eum teneant; nulla sejunctio, quam sibi facile non imperet, cuius tædia certum illi non sit tolerare. Istuc si revocem in dubium, offendam vos utique, &c, cum ponitur à me pro certo, commendari vos creditis, & habetis gratiam. Non confero jam quæ à vobis mundana lex exigit, cum iis quæ præcipit lex divina. Scio, cum mundanæ legi

legi obedientes eritis, amorem illum non
ejiciendum imo pectore; quem Deo tamen
dari oporteat. Et sanè quidem æquum est,
Deum discerni à terrestribus dynastis: plus
illi, quam his tribui. Hoc unum inde
colligo, Deo vos injuriam facere, cùm si-
tum dicitis in vobis non esse, ut illius con-
suetudine careatis, quæ est vobis certa fla-
gitii causa; ut saltem ad tempus, & vos
ipsos periclitandi gratiâ, damnosum fugia-
tis conspectum. Etenim an vos illa mora-
bitur, cùm vocabit ad se militatis gloria?
qua celeritate concurrentis, imò advolabitis
ad primum, qui & honori habebitur, Prin-
cipis nutum? an vita dignus judicetur, quis-
quis hæsitet parumper? an prodire dein-
ceps audeat in publicam mundi lucem? non
ille ludus fiat & fabula? fateamur quod res
est, Auditores christiani, nimis homines
imminuere divina jura, imò nimis abiecê-
re. Est hominibus obsequendum? impe-
dimenta nulla sunt, quæ non superentur:
officia nulla quæ non deserantur; atque id
merito, quoniam ita fieri vult lex divina.
At, si Dei ipsius agitur gloria, nihil non
obstaculo est; nullæ non occurunt difficul-
tates, nec satis est ad eas superandas animi.
Vel ii ipsi, ad quos attinet obsistere huic
malo, quantumvis divinæ gloriæ studio
flagrent, vanis coloribus fucum sibi fieri
patiuntur, imò in iis inveniendis ingeniosi
sunt,

sunt, quo doctrinæ suæ rigorem tempe-
tent. Auditur ab iis homo mundanus; pro-
bantur ejus rationes: laudantur: indulge-
tur: comperendinatur. Occasio, quam
quam proxima: non jam ei voluntaria esse
dicitur, cùm eam omittere non potest sa-
luâ existimatione suâ. Quin & eo judece-
quantumlibet corrupto; decepit, num
re ipsa veniat in discriben ex existimationis; at-
que ita veniat, ut hominis existimatione
Dei gloria præponderetur. Pronunciatis
fas ei esse commorari eâ in occasione, aut
cogi non posse, dimittere illam; si fieri id
non potest honestè; tñs perinquitur ejus
dem arbitrio, aut potius cupiditati, & vi-
tioso ipsius amoris. Ea cuncta conquirun-
tur argumenta, quæ favere ei quodammo-
dò possunt, ne videlicet absterratut.
Quid multa? hominis ertõ datur auctori-
tas: alitur libido: in æternam utriusque
perniciem consilium verit. Eò enim semper
redeo quod primo loco proposui: frustra
sperare nos gratiam necessariam ad pugna-
dum & obstantum tentationi; cùm vo-
luntaria illa est, & est situm in nobis ut su-
giamus. Quia & frustra etiam detur gra-
tia illa necessaria ad pugnandum in tentatio-
nibus necessariis, ni parati re ipsa sumus ad
pugnam ineundam. Quo autem modo?
eo maximè quo Christus, voluntaria videa-
licet carnis castigatione;

uit

UT recte intelligatur quod secundō loco proposui, ponendum adhuc insigne illud principium, in quo huminanæ prædestinationis mysterium omne quodammodo vertitur, & concionis hujus initio jam evolutioni magnâ ex parte; at multò dignius cogitatum videatur & expressum validius his Cypriani verbis: *ordine suo, non nostro arbitrio, virtus spiritus sancti ministratur.* Sensus est, auxilia gratiæ cœlestis, non ex elecione nostrâ, multò minus ex arbitrio & voluntatis inclinatione pendere; sed dari certo ordine præstituto divinitus, ex quo tñi temperentur, inutilia sint illa prorsus necesse est.

Eo ex principio tria colligiuntur fusæ penè infinitè in morali doctrinâ, ex quibus ad vitæ nostræ rationem accommodatis, conflatur & efficitur æquabile illud officiorum temperamentum, quæ nobis observanda sunt, si divinis consiliis respondere voulimus, & saluti nostræ prospicere.

Prima conclusio. In temptationibus & periculis quibus nos objicit sors hominis calamitosa, objicit, inquam, invitòs ac necessariò Deus, cuius fidelitas nunquam desideratur, paratus semper est ad nos auxilio gratiæ suæ juvandos: at vult eā nos uti, & pro ratione statūs illius, ad quem vocavit, & pro ratione finis illius, ad quem eadem est nobis gratia concessa. Id

enim,

enim propriè Cyprianus significat. *Ordine suo non nostro arbitrio.* Scitis autem, Auditores, nos, ut christianos, sanctam, sub Christo duce, militiam profiteri, nec esse quemquam ex nobis, qui hujus veluti characterem non præferat. Ex quo consequens est, vitam nostram omnem, quemadmodum sacræ litteræ significant, militiae genus quoddam esse oportere. Pugnandum spiritui cuni carne, rationi cum pravis cupitatibus, fidei cum sensibus, interiori homini cum exteriori, nobis denique nobiscum ipsis. Ac si aspiramus ad vetam christiana-ruim gloriam; quæ in solidis est posita virtutibus, videtur Paulus magister ille insignis, ad eas nobis tradendas submissus à Deo, alias nullas agnoscere quam veluti militares. Metaphoram enim adhibens, quam reverteri nos oportet, quando auctorem habet Deum ipsum, vult fidem in clypeum, iustitiam in loricam, spem in galeam nobis cedere, sexcentis epistolatum locis admoniens, arma illa spiritualia nobis induenda. *Induite vos armaturam Dei.* Iis utendum nobis esse; quod ni fiat, bona illa omnia, quæ aut possidemus, aut possidere nobis videatur, nihil esse aliud, quam mendax boni simulachrum. En statutus noster. Quid agit Deus? gratiarum auxilia nobis præparat ad statum illum accommodata. Gerendum nobis est bellum difficile, periculo-

Ephes. 6.

sum; non dat auxilia pacifica, ut olim Adamo; neque enim illa nobis convenientia; sed auxilia ad certandum, ad tuendum, ad oppugnandum, ad resistendum necessaria; quoniam haec sola nobis congruunt. Sunt tentationes velut assultus & impetus qui-
dam dæmonis; dantur ad eos repellendos illa gratiarum præsidia. Igitur qui gratiæ cœlesti confidens, paratus non est ad resi-
stendum, ad certandum, seipsum oblivis-
citur, gratiæ genus sibi promittit commen-
titium & inane: omnibus Dei consiliis ob-
nititur. Is est tamen admodum vulgaris
error, atque utinam non noster. Gratia-
rum volumus auxilia, quæ nos in periculis
omnibus tutos præstent, sed nullo labore
parta. Gratiarum auxilia, quibus non in-
terpellatur vitæ mollis & otiosæ dulcedo;
cùm Deus ea esse velit, quæ nos impellant
ad agendum, quæ laboriosæ & assiduæ ex-
ercitationi nos addicant. *Ordine suo, non
nostro arbitrio, virtus spiritus sancti mini-
stratur.* Vitæ mollioris otium quæritur.
Hoc sibi vel pietate in mediâ, tot homines
pii ac religiosi proponunt; eò contentis
studiis feruntur, amore sui ipsorum vitioso
fucum ipsis faciente. Atqui ego, inquit
Christus, vitam illam umbratilem, deli-
catam & actionis expertem non agnoso; cùm nihil doctrinæ sit meæ magis contrari-
um, & iis solis, qui vim inferunt sibi ipsi,

R.P. Bourd. Quadrages.

O

Re-

Regnum cæleste promiserim. *Eo enim consilio pugnam ipse, ut dux & antesignanus vester, non subtersugi; ac pro pace bellum intuli in orbem terrarum. Non veni pacem mittere sed gladium.* Quod argumento est, eoque aperto, in discipulis suis nolle nisi magnanimos, indefessos, ad victorias cumulandas instructos & expeditos. *Quiescit in cælo: certatur in terris. Non veni pacem mittere sed gladium.*

Marc. 16.

Altera conclusio. Prima disciplinæ militaris lex jubet, opes hostis debilitari ac frangi. Si enim patcis, si indulges, si non tractas hostiliter, tibi ipse certam perniciem & exitium moliris. *Quis est autem hostis, inquam, potentissimus, quem gratia debellandum habeat in nobis? caro velicet nostra, fateamur illud necesse est, ni cæcare nosmetipsi volumus; caro illa peccatrix, quæ nihil præter prava desideria concipit; caro illa, concupiscentiæ semper ancillans; caro illa, in divinam legem semper contumax.* En, Apostolo Jacobo auctore, maximè formidandus hostis, & à quo frequentius impellimur ad peccandum. *Unusquisque tentatur à concupiscentiâ suâ.* Eò magis metuendus hostis, quod nobis magis intimus, & est aliqua pars nostri, eò magis metuendus hostis, quod est insitus à naturâ illius amor. Eò magis invictus hostis, quod nos non adoritur nisi blan-

Jacob. 1.

blandiendo. Hic ille est , inquit Christomus , subjiciendus , domandus hostis , Quâ autem viâ ! voluntatio corporis cruciatu , si gratiam volumus de tentatore triumphare. Aio enim , christianum hominem , qui vexationis hujus spontaneæ usum nullum habet , qui cænacum curat molliter , qui voluptate , qui cunctis vitæ commodis illam afficit ; qui cum eâ semper conspirans , indulget illi ac foveat in omnibus , fidensque gratia cœlesti , animum inducit , sufficere illam ad salutem , ignorare eam profectò , nec primis Religionis , quam profitetur , rudimentis esse imbutum. Quid ita ? quoniām prima , Bernardo judice , gratia cœlestis actio , qua firmari christianus debet , & salus ejus in tuto poni , sita est in eo , ut concupiscentiam extinguat , carnem mace-rando. Longè tamen hac doctrinâ discrepat ratio tua , christiane mollis , & insensus imos demerse. Vires addis illi & robur , ne dum debilitas ac frangis : auxiliaris illi , ne dum resecas , queis præpollet. Quid multa ? cùm adjuvanda sit gratia adversus temptationis illecebras , temptationem adjuvas contra gratiam ipsam ; hanc per illam evertis. Igitur nihil est quod speres , fore ut gratia superior evadat ; nisi si duo postules , quæ pugnant inter se ; ut gratia & concupiscentia simul in te dominantur. Aut , ut Deus , singulati miraculo , gratia-

O 2

rum

rum suppeditet auxilia, queis, carne non subacta, spiritus vincat. Atenim semper meminisse vos oportet, non hominis arbitrio & voluntate, cælestia dona dispensari, sed ex sapienti & certâ supremi Numinis dispensatione. *Ordine suo, non nostro arbitrio, virtus Spiritus sancti ministatur.*

Etverò qua ratione sancti omnes tentationibus obtèrè? quæ stratagemata, quæ artes adhibuere? voluntariam carnis afflictionem. An non eâ mente sanctissimus propheta cilicium horrens induebat, cùm inter aulicas delicias, regalémque pompam, profanæ cogitationes obstreperent, & invitum traherent ad prava. *Ego autem cùm mibi molesti essent induebar cilicio.* Non eam in rem Paulus Apostolus durum exercebat imperium in corpus, assiduæque subjiciebat servituti? *castigo corpus meum & in servitutem redigo.* Quid? num & alia apud nos, quam apud Apostolum cælestis gratiæ forma? ineft ne nobis promptior quam Davidi spiritus, aut rationi magis obediens caro? aliæne nobis tenduntur insidiæ? aliæne nobis ineunda certamina; aut sumus fortiores tor erorum cultoribus, Deo singulariter dilectis? nemo in iis unus, qui, semota carnis maceratione, gratiæ robore confiderit. Sejuncta tamen catnis afflictione, quid dico? dum vitam exigimus jucundam, facilem, commodam, imò

Psal. 34.

z. Cor. 9.

imò voluptariam ac mollem , nihil non
audemus sperare nobis atque spondere ?
non putat Hieronymus , infinità meritorum
congerie gravis , esse se resistendo , in Deo
corpus mactet ; nos confidimus futurum ,
ut cunctis mundi illecebris , violentissimis-
que dæmonis contatibus obsistamus , cör-
poribus nostris vitioso nostri ipsorum amori
penitus mancipati-. Hilariones & Anto-
nii , viri illi planè cælestes , au velut ter-
restres Angeli , vigiliis , inediâ , cæteris-
que austerioris disciplinæ laboribus confici-
unt se generosè : quamobrem ? quoniam
artem aliam non norunt , qua scđæ restin-
guantur cupiditatis ignes , & nefaria ejus te-
la repellantur ; nos confidimus fore , ut il-
lam prorsus extinguiamus , ea cuncta supe-
ditando , quæ ad eam retinendam vel ma-
ximè conducunt. Joannes Baptista , in
ipso penè conceptu , sanctitate donatus ,
qui & meritò dixerit secum velut natam
gratiam esse , eâdem non nimirum , nisi quan-
tum eam , aut potius , quantum per eam ,
& cum eâ se exercet in perfectissimæ abne-
gationis operibus ; nos in peccato con-
cepti , peccatis obruti , gratiæ cælestis
præsidio , victorias nullâ pugnâ partas ,
pugnas citra vim ullam , sanctitatem , citra
pœnitentiam ullam , aut pœnitentiam ci-
tra ullam corporis afflictionem nobis spon-
demus. Verum enimvero , concludit Hie-
rony-

O 3

ronymus, si res ita se habeat, non vita modò sanctissimi præcursoris, sed & eorum omnium qui ejus vestigiis institere, risu potius, quam admiratione præconiisque nostris sit digna. Si ita esset, an non ridenda potius, quam prædicanda esset vita Joannis!

Ita ratiocinabantur Patres illi vetustissimi, quos Deus in salutis semitâ duces nobis esse voluit. Mirum igitur videri non debet, christianos, secundum carnem, ut Apostolus Paulus loquitur, ambulantes, crucis Christi, & ejusdem mortificationem inimicos, ingruente tentatione, animo esse tam debili. Ne quarrete, cur obstant illi tam raro: cur tam saepe succumbant; cur tam difficile resurgent post lapsum. Sunt hæc utique tribuenda deliciori eorum & molliori vita rationi. Ac si videoas homines corporis sui amantes plus æquo, nec obsequi tamen pravis concupiscentia motibus. inter maxima gratiae miracula istuc meritò numerare licet. Nusquam mihi persuadero, ajebat Tertullianus christianos alloquens senviente Tyrannide, nusquam mihi persuadero, carnem in voluptatis altam sinu, eam esse, ut cum cruciatibus, atque adeò cum ipsâ nece, congregari possit atque luctari. Quantumcumque ardorem & impetum in Dei causâ, suaque fide tuendâ christianus præferat, semper diffidam, aut potius desperabo fieri posse, ut exquisit-

Rom. 8.
3. Cer. 4.

simas epularum delicias, ut vestium molliiem, ut pedestris & equestris comitatus fastum, cum carcerum pœdore, cum rotarum & equuleorum tormentis unquam commutet. Atletam oportet, ut pugnæ sit idoneus, ad palæstræ disciplinam se exercuerit longa voluptatum, quæ sensus titillant, abdicatione, constantique durissimorum laborum patientia. His enim vires parantur. Haud aliter christianus, venturus in arenam illam, in quam sua illum vocat Religio, seipsum prius periclitari ac probare debuit dura corporis vexatione, quæ illum paraverit ad quælibet, idque animo imperterrita, perpetienda. Quod autem Tertullianus ait de persecutionibus, quæ suèrè velut publicæ & exteriores Ecclesiæ tentationes, merito jure de interioribus christiani cuiusque, privatisque, temptationibus dixerо. Debent illa superari gratiæ cælestis auxilio. At frustra confidimus, gratiæ quantumvis potentis adminiculo superandas illas esse, ni carnem, quod fons & principium illatum est, domitam habeamus; & ea de re quisquis judicat secus, in errore versatur & aberrat. At, in quo sita est illa carnis maceratio? ad quid illa ex mundanorum hominum usu revocatur? hæc quarta est & postrema conclusio. Ne postuletis ah! christiani Auditores, vobis ut ostendam in quo apud mundanos homines

O 4

con-

consistat virtutis hujus exercitatio, cùm vix
nota sit illis, cùm despiciatur habeatur, cùm
ab ea nemo eorum non adhorreat. Verum
quamcunque illius speciem sibi illi fingant,
manebit semper oraculum illud Apostoli,
*qui Christi sunt, carnem suam crucifix erunt
cum vitiis & concupiscentiis.* Ut ut erit ea
de re eorum sententia; manebit semper,
conditionem esse nullam, in qua necessaria
non sit illa carnis crucifixio, quoniam
nullà est non proposita tentationi. Quan-
tumvis refugiant illi ab eo satendo, ex sola
flagitorum experientia, agnoscant necesse
est vel ingratii, Dynastas, Principes, di-
vites, ea carnis mortificatione magis indi-
gere, quoniam temptationum procellis, iis-
que violentissimis, nulli sunt magis obno-
xii. Quæcumque tandem eorum mentes
occupaverit opinio, certè confitebuntur,
quò quis temptationi magis expositus est, eò
magis ea mortificationis lege teneri. Si
essemus Religione præditi, quam postulat
à nobis Christus, regulæ illæ, quæ in E-
vangelio continentur, satis supérque,
quamquam generales, officii nos nostri
commonefacerent. At quoniam pravus
nostri ipsorum amor dominatur in nobis, &
quæ summa est nostra in nos indulgentia, vix
unquam adducimur, levissimam ut pœnam
ipsi nobis injungamus. Quid agit Ecclesia?
mandatum illud generale privato definit ac
restin-

restringit, hoc est, quadragesimæ jejunio; hinc nostram imbecillitatem, inde nostram necessitatem attendens; veteres Patriarchas, sed multò magis exemplum Christi sequutus; utens concessa sibi à Deo potestate, leges ad filiorum suorum institutionem condendi; confidens, si tanto tenemur carnem nostram macerandi studio, quantum satis est ad vincendam temptationem, non modò nihil præceptum illud nimis rigidi habituum, sed & ultra præscriptos ab eo fines progressuros nos esse; quoniam infinitis in locis experiemur, ad appetitionum nostrorum extinguendum ignem satis illud non esse. In sacro illo jejunio instituendo, hoc spectavit Ecclesia. Quid autem postmodum contigit? malum inventum est nunquam satis deplorandum, quando tot mortalibus præbet occasionem peccandi. Cùm salutari illo instituto dominatum in nos suum dæmon & caro debilitari sentirent, illud ut abolerent, vim omnem adhibuere. Mandatum hoc apertè opugnarunt hæretici. Ab aliis jus, factum ab aliis est in controversiam vocatum. Contenderunt illi, legem ejusmodi cùm nobis imposuit, legitimæ potestatis fines egressam Ecclesiam esse; quasi ei Christus auctoritatis illam suæ hæredem ac depositariam instituens, non dixerit quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis. Agnovere hi potesta-

Matt. 16.

19.

O 5 tem

tem Ecclesiæ, sed negarunt præfæctè, latam unquam ab eâ legem, & illâ nos astrinxisse; quasi non aperta sit traditio, & ante secula duodecim non sit eum in modum loquutus Augustinus, *in aliis temporibus jejunare consilium est, in quadragesimâ, jejunare præceptum.* Quot eriam Catholicî impii, & plane Religionis inanes, insurrexere in tam utilem, tamque firmo fundamento nixam praxim, non jus, non salutum disceptando, sed utruinque contemnendo, præceptum ipsum constanter, & impunitate offensionis & scandali plenissimâ, violando, non colore, non velo ullo inobedientiam illam suam obtegentes; quid dico, & an sunt pro Catholicis agnoscendi? an sunt honestandi titulo, quem inhonestant, quo se indignos reddit, cùm jubeat Christus, inter Ethnicos, inter extraneos ac profanos homines eos habere. *Qui Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus.*

Denique in paucis his fidelibus, qui Ecclesiam observant, & videntur scitis & decretis ipsius subiecti, quot solenne illud præceptum attentare audent, & quibus modis? falsis interpretamentis, que servent vitiosæ ac corruptæ naturæ. Fictis causis, à necessitate, si Deo placet, petitis, quas & mollities sola suggerit. Vanis immunitatibus, quas, aut impetrant, aut largiuntur

Matth. 18.

giuntur sibimetipsi. Vanas dixi immunitates, atque ut intelligatis quam vere, tria mala, quæcis infici solent, dum ea monstrum, notare vos velim. Ac primum videntur immunitates illæ certis conditionibus, non personis ipsis vulgo attribui; quod argumento est, eoque apertissimo, necessitatibus eas non dari. Et verò nonne mirum est, statim ut quis, aspirante votis fortunâ, statum est adeptus amplum & honestum, nullâ jam, si ipsum audias, jejuniij lege teneri. Abundare ex eo excusationibus, quæ eum molesto levant onere; ex eo deficere vires, nec per corporis constitutionem, nec per valetudinem licere jam quod factum ab eo est, & faceret in mediocri fortuna, intra claustra monastica, aut vitæ rationem amplexus ad Evangelicas leges magis exactam. Deinde qui se jejuniij lege magis inimunes putant, ijs ipsis multò facilior est ejusdem observatio: divites illos dico, qui circumfluunt & abundant rerum omnium copia; quibus ad vitæ commoditatem ac jucunditatem nihil deficit. Amplius dico, atque hoc tertium est ex notandis. Qui fictam imbecillitatem magis excusant, majorem sibi vim ipsos inferre necesse est, ad jejuniij legem servandam, quoniam majores inediæ fructus capere ij possunt. Quoniam enim sunt hi vulgo? homines sceleribus non solum obruti, ob quæ pœnas habent Deo dependendas, sed & lon-

longa peccandi consuetudine constricti, atque adeò iterandis lapsibus, à quibus cendum est in posterum, magis proni. Homines mundo impensis addicti, infinitis negotiis, per vitæ conditionem, impliciti; quorum oculis objiciuntur innumeræ res, quæ sunt peccati totidem illis invitamenta. Homines palatini, quos Aulæ strepitus, variique motus, quos mores & placita, quos clandestinæ artes & curæ, quos mollitia, quos voluptates ejusdem ac pompæ nobilitas in maximè periculosas occasiones immittunt. Fœminæ juniores, tot vesanis circumseßæ amatoribus, qui eis adulantur, qui laudes, ac penè divinum cultum tribuunt, qui sermones, qui blanditias adhibent, qui assidue cum iis versantur, hoc est, qui earumdem pudicitiam attentant, qui fatales necunt laqueos, queis improvidæ mentes capi se atque irretiri facile nimis permittunt. Hi, inquam, omnes peculiari ac propriae junii lege tenentur, nec sunt tamen, qui se ea magis immunes existiment. Jejunium amandant ad septa monachorum. Atenim si apud monachos jejunii lex magis vigeret, non est iis utique magis necessaria. Quamobrem? quoniam aliunde secessus, & quotidiana vita religiosæ exercitia, tutos magis à periculis eos præstant.

Ah! memineritis, christiani Auditores, tentationem nunquam à vobis superandam, quan-

quandiu carni obsequentes eritis, nec compri-
metis inordinatos ejus motus & appeti-
tus. Memineritis, in divina lege nullum à
Deo poni conditionum aut ordinum discri-
men: aut, si ponitur, non vestrum, aut sta-
tūs vestri respectu, ad laxandam, sed ad re-
stringendam potius legem, discrimen ponit.
Memineritis, vos eodem, quo reliqui, ba-
ptismo tinctos esse; ac, quò vos altius for-
tuna supra mortales cæteros evexit, eò plu-
res vobis hostes superandos; eò scopulos
plures vitandos; proindeque, quo locuple-
tiores estis, & excelsiore positi loco, eò ma-
gis animæ vestræ vobis metuendum, ac con-
nitendum, ut sit illa in tuto. Præter jeju-
nium & pœnitentiam, Dei verbum & ope-
ra pia eam in rem conferte. Dei verbum,
quando divinam hanc sementem, unde lux
& vires à vobis petendæ, spargunt hac sacra
tempestate Christi ministri majore studio.
Opera pia, quoniam adest tempus, quo fer-
vorem Ecclesia suum intendit, aut potius in
eam incumbit curam, ut fidelium fervorem
omne exfuscat. His fidei armis instru-
cti, vivetis salutis securi; frustraque obni-
tente, quantumvis dolosa ac subtili tenta-
tione, frustra recurrente saepius tentationis
molestia, vim & violentiam suam omnem
dæmone frustra adhibente, tenebitis Do-
mini vias, quæ & cælestem ad gloriam vo-
bis aditum tandem apetient. Amen.

IN